



B PETRIFIED, Tidal Love

Petra Kapš alias OR poiesis

kurátor: Miloš Vojtěchovský

22. 7. - 19. 9. 2021

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě / zvuková galerie IGLOO
Komenského 10, Jihlava (www.ogv.cz)

vernisáž: 22. 7. 2021 v 18 hodin

Proroctví o povaze budoucnosti je ukryto v podstatě: abychom mohli porozumět, předpovídat musíme naslouchat, uchýlit se hluboko do nitra. Zdánlivě netečná temnota podstaty je nabita vědomím.

K tomuto dílu mne inspirovalo záhadné, velice poetické místo - zvláštní skalní útvar uprostřed pralesa Pohorje ve Slovinsku. Můj intimní i kosmický dialog s touto skalou vznikl během několika výprav: prostor, atmosféra, řeka, kameny, stromy, mravenci, stíny, světlo a žena.

Podivné jiné prostřednictvím performativního zapojení se. Nehybné skalní bytosti s věčným setrváním v jediné pozici vyzařují přílivové pole a vytrvale přitahují různé pohyblivé formy života. Kamera (zvuk, video, fotografie) zaznamenává jemné vibrace mezi různými entitami žijícími v symbiotickém vztahu. Moje umělecká metoda je založena na dlouhotrvající performanci a důrazem na sestupné a rozšiřující se percepční pole. Radikální smyslová vnímavost a rozvíjení vědomí přítomnosti.

B PETRIFIED - přílivová láska nabízí ponořit a vcítit se. Zvuková pozvánka do subsonického substrátu minerálů a tekutin. Představovaná lokace: Pohorský prales, řeka Lobnica, vodopád Šumik.

Petra Kapš

Petra Kapš alias **OR poiesis** (1975 ve Slovinsku) je zvuková umělkyně a básnířka, žije v Mariboru. Kombinuje umění zvuku, rozhlasu, chrono-prostorové poezie, poetické performance, textu i reflexe. Vedle efemery zvuku se zaměřuje také na tělesnost. Její

hlavní výrazový prostředek je slovo, rozšířené do oblasti sonické poezie. Zajímá se o sluchovou paměť a o hluboký, fyzický čas. Užíváním (a)synchronické přítomnosti v digitální sféře rozvíjí koncept intimního rozhlasu. Zabývá se také vyprázdněností sluchu internetového posluchače. Její zvuky/rozhlas/knihy a díla jsou lokalizované momenty samoty.

<http://orpoiesis.blogspot.com/>

O kamenech, balvanech a lesních bytostech

Nedaleko hranic Slovinska s Rakouskem protéká do údolí řeky Drávy pralesem Pohorje horská říčka Lobnica. Divoká a strmá soutěska v nadmořské výšce asi 1000 m n. m se skaliskami pokrytými mechem a dvěma vodopády není snadno přístupná. K jednomu z tamních skalních útvarů se básnička OR poiesis vrací několik let a studuje jeho nekonečně pomalý metabolismus. Ve slovinštině té skoro nehybné lesní bytosti říká "kamen" a poetickou asociací ji spojuje s výrazem "kami" - což v sibiřských oblastech označuje šamana. V šintoismu znamená "kami" svatyni, obydlí duchů. V našich krajinách bychom takový skalní útvar označili možná jako balvan - což je pravděpodobně praslovanské slovo, jehož původ etymologové hledají kdesi daleko na Východě, nebo v dobách keltského osídlení střední Evropy. Výraz *balvan* má často ambivalentní význam, který je snad způsobený jeho nehybností, setrvalostí, věčností: *balwan* je v polštině balvan, ale také hlupák, kláda, mořská vlna, oblak dýmu a pohanský bůžek. V Rusku říkají *bolván* pařezu, v Bulharsku je *balván* velký kámen, ale i těžký trám. Kořen praslovanského *blvan* prozrazuje v polštině, ukrajinštině, srbštině, chorvatštině, slovinštině i ruštině vazby na pohanskou spiritualitu: v ukrajinštině, ruštině, srbštině i chorvatštině říkali sošce nebo jiné podobě pohanského boha *balvan*.

Kameny a balvany zkrátka odedávna souvisí s čímsi spirituálním, posvátným, nebo těžkým, nehybným a to nejen u starodávných společenství Slovanů, ale vlastně kdekoliv, kde se lidé a kameny na planetě společně vyskytovali. Přeneseně si lze snad postesknout, že se vznikem městské kultury a civilizace jsme na takovou archaickou "magii kamenů" zapoměli: kameny se proměnily v mrtvou inertní hmotu v rukách architekta a zedníka při stavbě měst, zdí, pevností a dlažeb. V roce 2017 byl novozélandskou vládou řece *Whanganui* přiznána subjektivita, čímž získala - pokud by někdo mohl dokázat, že práva Řeky jsou ohrožena - možnost se bránit. Zdá se, že animistické paradigma přisuzování života a posvátna přírodním bytostem se v různých krajinách a kulturách pomalu, ale jistě vrací. Zejména tam, kde původní, "primitivní" společenství a struktury myšlení nebyly zcela vyhubeny. Aktivity *OR poiesis* na pomezí hudby, zvukového umění, poezie a performance mají k přírodě, krajině, posvátné topologii míst hlubokou a bytostnou vazbu. Obrací se většinou k řekám, údolím, stromům, kamenům, skalám, protože ví, že k nám promlouvají svým tekutým,

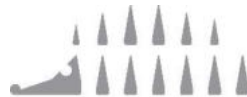
vodním, kameným vzdušným jazykem. Těm jazykům se můžeme znovu naučit a setkat se s mimolidským světem, objevit dorozumění, které jsme díky svému predátorskému opojení techniky a hlukem téměř ztratili. Téma instalace **B PETRIFIED** - poetického, geologického módu dialogu člověka a místa, která má v Jihlavské galerii svoji premiéru, navazuje na její předchozí realizace *The Golden Walls*, *Doors to Paradise* a *KISETSU quarry*, které umělkyně představí během otevření výstavy.

Miloš Vojtěchovský



MINISTERSTVO
KULTURY

Projekt se uskutečňuje za finanční podpory
Ministerstva kultury České republiky



Jihlava